

Ohimenevä täydellinen muistinmenetys (TGA)

Lääkärikirja Duodecim

23.1.2023

Neurologian erikoislääkäri Sari Atula

- Yleistä
- TGA:n syyt
- TGA:n oireet ja taudin toteaminen
- TGA:n hoito ja ennuste
- Kirjallisuutta

Keskeistä

- Ohimenevä täydellinen muistinmenetys on hyvänlaatuinen, itsestään korjautuva, alle vuorokauden mittainen muistinmenetyskohtaus.
- Syy muistinmenetyskohtaukseen on edelleen tuntematon eikä missään tutkimuksissa löydy poikkeavaa.
- Varsinaista hoitoa ei ole tarjolla, mutta tila parantuu kokonaan itsestään viimeistään vuorokauden sisällä.

Yleistä

Kohtaus tunnetaan myös nimellä transientti globaali amnesia eli TGA.

Tyypillinen piirre on kyvyttömyys painaa mieleen uusia asioita ja osin myös viime päivien tapahtumia, samalla kun muut ajatustoiminnot ja tajunnantaso säilyvät normaaleina.

Oire on tavallisempi naisilla ja ilmaantuu usein vanhemmalla keski-ikäällä, keskimäärin noin 60-vuotiailla. Suomessa arvioidaan noin 10 ihmisen 100 000 ihmistä kohden saavan tämän oireen vuosittain.

TGA:n syyt

Kohtaus aiheutuu yhden aivojen muistialueen paikallisesta toimintahäiriöstä, mutta tarkkaa mekanismia tai aiheuttavia tekijöitä ei tiedetä.

Syyksi on epäilty muun muassa migreenin tai epilepsian kaltaista tilaa ja aivoverenkiertohäiriöitä. Näitä ei kuitenkaan ole pystytty todistamaan.

Henkinen stressi ja herkkä persoonallisuus voivat altistaa muistinmenetyskohtaukselle esimerkiksi voimakkaan ponnistuksen, kylmälämmityksen tai kipukohtauksen yhteydessä.

Yksikään tähän mennessä esitetyistä mekanismeista ei selitä kaikkia tapauksia, joten todennäköisesti useampi taustamekanismi tai altistava tekijä vaikuttavat yhtäaikaaisesti.

TGA:n oireet ja taudin toteaminen

TGA alkaa äkillisesti ja tärkein oire on kyvyttömyys muodostaa uusia muistikuvia. Siksi potilaat kyselevät toistuvasti samoja asioita, usein saman päivän tapahtumista. Lisäksi oirekuvaan kuuluu jonkinasteinen takautuva muistinmenetys. Tajunnantaso, käytös, oma minätunne, lähiomaisten nimien muistaminen ja älylliset toiminnot säilyvät kuitenkin normaaleina.

Mitään poikkeavia löydöksiä ei kliinisissä tutkimuksissa tule esiin. Taudin toteaminen perustuu ainoastaan kliiniseen arvioon, verikokeet ja kuvantamistutkimukset jäävät

kaikki normaaleiksi. TGA:n tunnistaminen on kuitenkin tavallisesti helppoa, koska mikään muu neurologinen sairaus ei aiheuta juuri samanlaista oirekuvaa. Jos oirekuvassa tai kliinisessä tutkimuksessa on jotain poikkeavaa, tehdään tarpeellisia lisätutkimuksia.

TGA:n hoito ja ennuste

Varsinaista hoitoa ei ole tarjolla, mutta tila parantuu kokonaan itsestään viimeistään vuorokauden sisällä.

Tavallisesti potilaita seurataan tämä aika sairaalassa, usein päivystysalueella, kunnes muistihäiriö väistyy. Potilaat eivät itse tavallisesti ole huolissaan tilanteesta. Kuluneen vuorokauden tapahtumat jäävät kohtauksen väistyttyä pysyvästi pimentoon.

TGA ei normaalisti uusi eikä myöskään ole riskitekijä esimerkiksi aivoverenkiertohäiriöille.

Artikkelin tunnus: dlk01151 (026.034)

© 2023 Kustannus Oy Duodecim